

Protokoll fört vid enskild föredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Kulturbyrån, kulturmiljöenheten, U3a

Beslutande
Minister
Annika Hambrudd

Föredragande
Enhetschef
Mikko Helminen

Justerat
Omedelbart

Nr 1

Ansökan om ersättning gällande fast fornlämning Sa 2.21
i Bertby, Saltvik
ÅLR 2021/7303
11 U3a

Ärende

Fastighetsägaren till fastigheterna 736-402-2-21 och 736-402-3-6 har den 26 augusti 2021 anhållit hos Ålands landskapsregering om ersättning för avslag för ansökan om tillstånd av att rubba fast fornlämning Sa 2.21 med stöd av 12 § 1 mom. i landskapslag (1965:9) om fornminnen.

Beslut

Landskapsregeringen avslår ansökan om ersättning, enligt bilaga 1.

Hänvisning
Ansökan, dat. 26.8.2021

Kontaktperson
Enhetschef Mikko Helminen

Sven-Olof Karlsson
Ryssböle 95
22430 SALTVIK

Ärende

Ansökan om ersättning gällande fast fornlämning Sa 2.21 i Bertby, Saltvik

Ärende

Fastighetsägaren till fastigheterna 736-402-2-21 och 736-402-3-6 har den 26 augusti 2021 anhållit hos Ålands landskapsregering om ersättning för avslag för ansökan om tillstånd av att rubba fast fornlämning Sa 2.21 med stöd av 12 § 1 mom. i landskapslag (1965:9) om fornminnen (nedan fornminneslagen). Det ansökta beloppet är 6 450 euro.

Beslut

Landskapsregeringen avslår ansökan om ersättning.

Motivering

Utredning av tillämpat lagrum och yrkanden i de lämnade handlingarna

Landskapsregeringen har den 15 juni 2021 avslagit sökandens ansökan om rubbning av fast fornlämning Sa 2.21 på Vestergård 736-402-2-21 och Spelby 736-402-3-6 i Bertby, Saltvik (112 U3a, ÅLR 2021/1508). Avslaget gäller sökandens planer för markberedning vid skogsbruk. Landskapsregeringen konstaterade i sitt beslut att fast fornlämning Sa 2.21 inte orsakar oskäligt stor olägenhet för fastighetsägaren i förhållande till fornlämnings betydelse gällande bedrivandet av skogsbruk på de berörda fastigheterna. Landskapsregeringen gjorde bedömningen att det är möjligt att bedriva skogsbruk trots förekomsten av fornlämningar på fastigheten.

Enligt 12 § 1 mom. i fornminneslagen har sökanden rätt till full ersättning av landskapsregeringen i de fall nekat rubbning orsakar sökanden olägenhet som inte är ringa. Enligt nämnda bestämmelse ska en ansökan om ersättning inlämnas till landskapsregeringen inom sex månader från den dag landskapsregeringens beslut att avslå en ansökan om att rubba fornlämning vunnit laga kraft. Landskapsregeringens beslut vann laga kraft 26.7.2021. Landskapsregeringen konstaterar därmed att sökandens ansökan om ersättning inlämnats inom i lagen angiven tidsram.

Utredning av olägenhet

Landskapsregeringen konstaterar att fastighetsägarens yrkanden utgår från merkostnaden för etablering av ny skog som följd av kalavverkning på de delar av fastigheterna som omfattas av fast fornlämning. Landskapsregeringen konstaterar att yrkanden riktas till att omfatta merkostnader som följd av avverkningen inom den 1,5 hektars yta som berör fastighet 736-402-2-21. Fastighetsägaren har kompletterad sin ansökan med en ersättningsyrkande, som grundar i sökandens uppskattning på mellanskillnad i planteringskostnader och tillväxtförluster på grund av försämrade plantetablering.

Landskapsregeringen har begärt Ålands skogsvårdsförening och landskapsregerings skogsbruksbyrås utlåtande i ärendet. Skogsvårdsförening gör bedömning i sitt utlåtande (dat. 21.9.2021, som bilaga 1) att ersättning som yrkas gällande markberedning och plantering principiellt är motiverat då avsaknaden av markberedning på en förnyelseyta riskeras att misslyckas. Skogsbruksbyrån konstaterar i sitt utlåtande (dat. 5.11.2021, som bilaga 2) att markberedning oftast är nödvändig för att inom rimlig tid kunna etablera ett nytt plantbestånd, men bör anpassas för att minimera negativa konsekvenser för till exempel kulturvärden. Skogsbruksbyrån bedömer sökandens uppskattning över arbetsinsats och kostnader för manuell beredning och plantering med hacka som realistiska. Skogsbruksbyrån bedömer gällande sökandens yrkanden om ersättning för tillväxtförluster att det inte är möjligt att på förhand bedöma vilka tillväxtförluster som kommer att uppstå och att det efter att en tid gått från själva planteringen kan vara svårt att bekräfta en koppling mellan orsak och verkan i fråga om markberedning, plantering och eventuell tillväxtförlust.

Landskapsregering konstaterar att fornlämningens belägenhet, så som den är utmärkt på den officiella grundkartan, täcker en yta på ca 2,5 hektar, var av 1,5 hektar är belägen inom den aktuella ytan för skogsbruk inom fastigheten 736-402-2-21 och 1,0 hektar inom fastigheten 736-402-3-6. För att kunna bedöma huruvida landskapsregeringens beslut på att avslå på ansökan om att rubba eller att täcka över en fast fornlämning orsakar sökanden olägenhet som inte är ringa har landskapsregeringen begärt sökanden komplettera sin anhållan med uppgifter över arealen för dennes totala fastighetsinnehav och produktiva skogsegendom. Enligt inlämnade uppgifter (dat. 18.10.2021) är sökanden delägare i flera olika skogsbruksfastigheter med totalt skogsmarksinnehav på ca 165 hektar. Beträffande hela fastighetsinnehavet är sökanden delägare till ytterligare ca 68 hektar mark, som tillsammans med skogsmarken omfattar en sammanlagd areal på ca 233 hektar.

Landskapsregeringen har vid behandling av ärendet den 30.11.2021 hört sökanden med anledning av utlåtanden som begärts ut av skogsvårdsförening och skogsbruksbyrån. Sökanden har i sitt bemötande (dat. 7.12.2021) framfört att en lättare markberedning med

grävmaskin principiellt borde vara möjligt på en fast fornlämning alternativt borde de yrkade merkostnaderna och tillväxtförlust överstiga en olägenhet som är ringa. Enligt sökanden ska merkostnaden i sig prövas som olägenhet, inte i relation till markägarens totalareal. Sökanden anser att landskapsregeringen har vid prövning av ärendet avvikit från tidigare förfarande för anvisningar vid skogsbruk på fasta fornlämningar.

Landskapsregeringen konstaterar att det finns relevant rättspraxis beträffande en olägenhet som är ringa (HFD; liggarnummer 2342 och diarienummer 1176/1/02, givet 17.9.2004). Landskapsregeringen införde med stöd av landskapslagen (1998:83) om skogsvård åtgärdsförbud på en yta om 1 ha på grund av att området innehöll särskilt hänsynskrävande biotoper. Högsta förvaltningsdomstolen beaktade i fallet att områdets omfattning var ringa i förhållande till arealen på den berörda markägaren fastighet (0,5 % av fastighetens totalareal). Områdets andel (1,6 %) av den produktiva skogsmarken var också ringa. Högsta förvaltningsdomstolen anförde att olägenheten var att betrakta som ringa. Landskapsregeringen konstaterar att till skillnad från ovan refererade fallet har fastighetsägaren i detta fall kunnat avverka skogen.

Landskapsregeringen bedömer att beslut om att avslå sökandens anhållan om tillstånd att rubba fast fornlämning Sa 2.21 förorsakar sökanden olägenhet i form av merkostnader för manuell markberedning och plantering av de berörda delar av skogsområdet. Med stöd av det som skogsbruksbyrån har anført i utlåtande gällande merkostnaderna delar landskapsregeringen bedömningen av kostnadernas rimlighet. Med beaktande av rättspraxis från HFD bedömer landskapsregeringen dock att olägenheten är ringa då områdets andel (1,5 hektar inom det aktuella området och 2,5 hektar i sin helhet) av den produktiva skogsmarken omfattar endast 0,9 % respektive 1,5 % av sökandens totala skogsinnehav eller 0,6 % respektive 1,0 % av sökandens totala fastighetsinnehav.

Tillämpade lagrum

1 och 12 §§ Landskapslag (1965:9) om fornminnen

Ändringssökande

Ett beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av landskapslagen (1965:9) om fornminnen kan avseende lagligheten överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen, besvärsanvisning bifogas.

Enligt 12 § 2 mom. i landskapslag (1965:9) om fornminnen ska talan om ersättning väckas vid Ålands tingsrätt inom ett år från det att landskapsregeringens beslut att avslå ansökan om rubbade vann laga kraft.

Delgivning

Detta beslut delges fastighetsägaren bevisligen per post mot mottagningsbevis i enlighet med 55 § 1 mom. och 51 § 3 mom. i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

Minister

Annika Hambrudd

Enhetschef

Mikko Helminen

BILAGOR

Besvärsanvisning